

Förnyad ansökan till utmärkelsen

Skola för hållbar utveckling

Skolans namn: **Korvettens förskola**

SKOLA
FÖR HÅLLBAR
UTVECKLING

Skolverket

www.skolverket.se/hallbarutveckling

Ansökan med bilagor skickas in via e-post till
skolverket@skolverket.se

Ladda ner anmälningsformuläret på din dator innan du börjar fylla i det.

(Skriv i de grå fälten. De expanderar allteftersom du skriver i dem.)

Skolans namn:	Korvettens förskola
Skolans verksamhetsform:	Förskoleverksamhet
Skolans län:	Södermanlands län
Skolans kommun:	Nyköpings kommun
Skolans kommunkod:	
Skolans gatuadress:	Riggargatan 2
Skolans postnummer:	611 64
Skolans postort:	Nyköping
Skolans telefonnummer:	0155- 45 79 55
Skolans e-post:	korvettensforskola@nykoping.se
Skolans hemsida:	
Kontaktperson	
Namn:	Lisa Karlén
Telefon:	0155- 45 79 55
E-post:	lisa.karlen@nykoping.se
Rektor/förskolechef	
Namn:	Förskolechef Lisa Karlén
Telefon:	0155- 45 79 55
E-post:	lisa.karlen@nykoping.se

1. Delaktighet

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har organiserat verksamheten så att alla barn, elever och personal ges möjlighet att aktivt delta i arbetet med hållbar utveckling.

(Skriv i de grå fälten. De expanderar allteftersom ni skriver i dem.)

Så här har vi arbetat med delaktighet:

Under den tiden som vi haft utmärkelsen har vi organiserat verksamheten för att alla på förskolan ska uppleva delaktighet i arbetet för hållbar utveckling. Förskolan är under ständig utveckling och en mötesplats där alla människor vill och kan utvecklas till sitt bästa jag. (bilaga 1)

Delaktighet är ett av förskolans värdeord och det finns med oss i det dagliga arbetet på förskolan. På Korvetten arbetar vi efter ett projekterande arbetssätt där vi utgår från barnens intressen, kompetenser och idéer. Dessa är sedan utgångspunkter under verksamhetsåret där vi dokumenterar barnens lärprocesser under arbetets gång. Barnen är delaktiga i dokumentationen genom att de dokumenterar på egen hand och tillsammans med pedagogerna samt har ständigt återkommande reflektioner tillsammans. Dokumentationerna är en aktiv agent i våra lärmiljöer och visar på vad som är i fokus just nu. Reflektionerna är en del av underlaget till verksamhetens utveckling och riktning.

Barnen är delaktiga i de allra flesta beslut, deras frågor och funderingar är viktiga i utformningen av vår verksamhet. De är med och påverkar miljö, material och hur deras dag ser ut på förskolan. Vi använder oss mycket utav "mind-maps" tillsammans i arbetet med barnen, där av är det lätt att lyfta fram varje barns åsikt och det ger också en tydlighet i riktningen på vårt arbete.

Vi ser att barnen i vår verksamhet utvecklas till starka individer som är nyfikna, vetgiriga, ifrågasättande med en enorm livsglädje och redo för nya utmaningar i livet. Under utmärkelsens gång har organisationen förändrats och utvecklats för att skapa större delaktighet bland pedagoger och barn. Pedagogerna är indelade i pedagogpar tillsammans med en grupp barn. Projektarbetet sker i mindre grupper vilket leder till att alla barn blir sedda och lyssnade på vilket bidrar till en ökad delaktighet. Vi har utformat önsketavlor där vi kan skriva upp barnens idéer ifall vi inte har möjlighet att genomföra dem på en gång. Allas tankar är viktiga. (bilaga 2)

Enligt enkäter som förskolan på egen hand skickat ut till föräldrar får vi en god upplevelse om att de känner sig delaktiga i sina barns utveckling och verksamhetens utveckling och riktning.(bilaga 3) Alla föräldrar är välkomna att vara med på förskolan och i verksamheten och ta del av deras barns vistelsetid på förskolan.

Varje sommar har vi skickat hem sommaruppdrag med barnen för att få hemmen delaktiga i vår verksamhet. (bilaga 4 och 5)

Förskolans dag har vi som en stor gemensam aktivitet med återkommande tema.

Vi har lagt ner stort arbete kring vår likabehandlingsplan och där har alla pedagoger varit engagerade.(bilaga 6)

Vad har fungerat bra? **Pedagogerna på förskolan är indelade i olika utvecklingsgrupper efter kompetens och intresseområde. Även pedagogerna ska kunna bli till sitt bästa jag! I de olika utvecklingsgrupperna driver man tillsammans på utvecklingen för alla. Det kan vara att läsa gemensam litteratur, reflektera och diskutera frågeställningar utifrån utvecklingsområde, dokumentera arbetet osv.**

(bilaga 7)

Våra sommaruppdrag har fungerat väldigt bra och har resulterat i att hemmen blivit delaktiga i verksamheten. Sommaruppdragen har bidragit till utgångspunkten i våra projekt.

Arbetet med hjälp av vår utvecklingspedagog har visat att alla pedagoger är engagerade i verksamhetens utveckling och känner en delaktighet i processen.

Hur kommer ni att arbeta vidare med att utveckla ert arbete gällande delaktighet?

Vi har valt ut nya värdeord: delaktighet, välkomnande och framtidstro. Alla pedagoger på förskolan har fått tycka och tänka kring dessa ord. Reflektioner har gjorts enskilt och i grupp, tillsammans har vi diskuterat och diskuterat innebörden av dessa ord.(bilaga 8)

Vi har fått in många tankar och bland annat en dikt, som en av pedagogerna har författat, som vi använt oss av vid ett flertal tillfällen, bland annat vid uppstarten i höstas.(bilaga 9)

2. Ny personal

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har arbetat med ny personal.

(Skriv i de grå fälten. De expanderar allteftersom ni skriver i dem)

Så här har vi arbetat med ny personal:

Till Korvettens förskola ska alla känna sig välkomna, ett gott bemötande är viktigt för oss och en förutsättning för vårt mål att alla ska känna sig välkomna.

Vi har utarbetat och satt samman ett välkomsthäfte med viktig information kring verksamheten och det dagliga arbetet, innefattande vårt förhållningssätt, våra värdeord med mera här på förskolan. Välkomsthäftet delas ut till varje ny personal som börjar på förskolan, inklusive praktikanter som ska vara här en längre tidsperiod.(bilaga 10) Redan anställda pedagoger fungerar som mentorer för de nyanställda, här handlar det om att ta lite extra ansvar kring den nyanställde, att informera om allt viktigt och att höra sig för lite extra när tankar och frågor uppstår. Vi har även inplanerat uppföljningssamtal tillsammans, mentoren och den nyanställde. Även förskolechefen genomför uppföljningssamtal med den nyanställde.

Alla pedagoger uppmanas att våga säga vad de tycker, nya ögon på verksamheten är oerhört värdefullt för utvecklingen av förskolan. Vi menar att vi har högt i tak och lämnar jantelagen hemma.

Under tiden för utmärkelsen har vi tagit emot flera nyutexaminerade förskollärare.

Dessa har tilldelats en mentor under introduktionsåret. Mentoren har tagit sitt uppdrag på största allvar och anordnat flera möten och reflektioner tillsammans med övriga mentorer och nyutexaminerade. (bilaga 11)

Vad har fungerat bra?

Vår upplevelse är att alla som kommer till vår förskola känner sig välkomna och deltar aktivt i verksamheten. Eftersom vi arbetar mer övergripande och öppet mellan modulerna så kan vem som helst av pedagogerna svara på frågor från nyanställda. Vi tror att detta leder till att man lättare kommer in i vår verksamhet och känner sig delaktig på flera nivåer. Under det senaste året har vår enhet utvecklats med en förskola till och ca 20 nya medarbetare. Vi har fått ett mycket positivt gensvar och en bekräftelse på att vårt goda mottagande fungerar.

Hur kommer ni att fortsätta arbeta med att utveckla rutiner för ny personal?

Introduktionsåret och mentorer kommer vi att fortsätta med. Vi ser att det är av vikt att reflektera och diskutera kring både pedagogik och verksamhetens utformning med ny personal. Vi vidhåller att ett gott bemötande är en del av kärnan överlag.

3. Kompetensutveckling

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har arbetat med kompetensutveckling.

(Skriv i de grå fälten. De expanderar allteftersom ni skriver i dem)

Så här har vi arbetat med kompetensutveckling:

På Korvettens förskola arbetar vi för att ta vara på alla de olika kompetenser vi har inom förskolan. Vid Apt:er har vi regelbundet lyft våra olika kompetenser för att dessa inte ska försvinna i mängden. På vår förskola tar många chansen att få arbeta med det som de är bra på och trivs med.

Vi har anordnat pedagogiska caféer inom vårt nätverksområde där vi diskuterat, reflekterat och lyft kompetenser och förhållningssätt.

Under en reflektionsdag har Per Bernemyr från Reggio Emilia institutet besökt vår förskola och hjälpt oss framåt i våra pedagogiska funderingar.

Även Linda Linder, känd bloggare och aktiv inom förskolan värld, har besökt oss och vi har haft fortsatt kontakt med henne för reflektion och utveckling.

Nybygget, vårt kreativa återanvändningscenter används och nyttjas i arbetet med hållbar utveckling och det entreprenöriella lärandet. Här kan vi hämta inspiration, material och idéer. Nybygget har anordnat Workshop med syfte att stimulera de entreprenöriella kompetenserna i kombination med återanvändningsmaterial.

En av pedagogerna med anställning på Korvetten har en del av sin tjänst på Nybygget och har föreläst om centret och tankarna kring detta vid bland annat gemensamma föreläsningar.

Vi har haft gemensamma föreläsningar för alla förskolor som anordnats av kommunen.

På förskolan har vi läst gemensam litteratur "Lyssnandets pedagogik" (Åberg och Lenz, Taguchi. 2009) och "Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan"

(Skolverket. 2012) som vi använt oss av som utgångspunkt i våra tvärgruppsreflektioner och på en del av våra Apt:n.

Några pedagoger har varit på utbildningar anordnade av Reggio Emilia institutet.

Några pedagoger har läst "entreprenöriellt lärande" vid Mälardalens högskola (7,5 hp).

Några pedagoger har besökt SETT dagarna.

Vi har haft bloggutbildning, då vi numera ersatt vårt nyhetsbrev med en blogg.

Vi arbetar med dokumentation och det ger ett reflekterande arbetssätt.

Naturskolan har anordnat träffar inom utomhuspedagogik som vi deltagit på .

Vår utvecklingspedagog inom området har hjälpt oss genom att bland annat filma verksamheten och vi har därefter tagit del av resultatet och tillsammans reflekterat över det vi sett.

Resursteamet har hjälpt oss i vår verksamhet genom observationer och Marte Meo filmning. Vi har därefter haft genomgång av materialet samt tillsammans på förskolan haft ett Apt med reflektioner från bla filmerna.

Vi har både anordnat och varit på studiebesök, bland annat har andra förskolor och fritidshem varit här och tagit del av våra tankar. Sen har ett antal pedagoger varit på studiebesök på andra förskolor inom kommunen men även utanför kommunens gränser.

Två av tre veckor har vi återkommande modulreflektioner där vi lyfter och granskar vårt arbete med det systematiska kvalitetsarbetet.

Vad har fungerat bra?

Tvärgruppsreflektionerna har sen några år tillbaka blivit ett stående inslag i verksamheten och något som de allra flesta ser som utvecklande och insiktsgenererande.

Att ha tillvaratagit de kompetenser vi har inom huset, vi lyfter varandra bättre och mer.

Att sätta egna mål på utvecklingssamtal, en utvecklingsplan och att se till de interna resurser som finns i huset samt önska utbildningar och fortbildning efter eget behov. Den som varit på utbildning eller studiebesök delger de andra medarbetarna genom att berätta, visa bildspel etc på Apt.

Hur kommer ni att fortsätta arbeta och utveckla ert arbete med kompetensutveckling?

Vi kommer att lägga mer vikt vid utvecklingspedagogens uppdrag och ta hjälp av denna för att utveckla oss och vår verksamhet.

Nybygget kommer att spela stor roll på flera plan främst inom områden som hållbar utveckling och entreprenöriellt lärande.

Vi fortsätter med tvärgruppsreflektioner då vi har sett att det fungerar så bra och driver vårt arbete framåt.

Divisionen Barn och Utbildning i kommunen har gjort en kartläggning av utvecklingsområden inom våra förskolor och genom den format en utvecklingsplan för de kommande tre åren som är gemensam för hela kommunen.

Vi har börjat att filma varandra och barnen och kommer att fortsätta att utveckla det arbetssättet för att synliggöra och därmed utveckla vårt arbete.

4. Samverkan med omvärlden

Beskriv hur ni under den tid som ni har haft utmärkelsen har informerat och delat med er av era erfarenheter av arbetet för en hållbar utveckling och hur samarbetet med omvärlden har fungerat.

(Skriv i de grå fälten. De expanderar allteftersom ni skriver i dem.)

Så här har vi arbetat med samverkan med omvärlden:

Vi har haft ett projektarbete inom området naturvetenskap, vatten/ luft som ledde till en stor gemensam utställning för våra förskolor i vårt område på stora torget i Nyköping.

Vi hade en stor invigning av Nybygget, med tema byggnader i Nyköping.

Nybygget är ett kreativt återanvändningscenter som startades upp våren 2013 inom området Nybygget. (bilaga 12) Det är nio förskolor i vårt område som gått samman och startat upp verksamheten. Centrat fungerar som ett lager för återvinningsmaterial. Materialet kommer från olika företag och privatpersoner och består av allt från pappersrullar till tyger till små plastbitar. Detta material skulle annars ha hamnat i soporna men kommer nu till glädje i våra verksamheter istället. På detta sätt visar vi även upp förskolans verksamhet i samhället samt ökar samhörighetskänslan i kommunen. Materialet används i verksamheterna och är tänkt att utmana barnens kreativa förmågor på en annan nivå än det vanliga materialet som används vid skapande och lek i förskolan. Samtidigt bidrar vi till en hållbar utveckling.

Syfte med Nybygget är:

Att skapa en naturlig koppling mellan förskola/ skola och näringslivet. Genom att barnen får möjligheter att leka och skapa med fritt materialistället för färdigproducerade leksaker, ger vi barnen nya kreativa möjligheter och utmaningar i det livslånga lärandet.

Materialet är en motvikt till färdigproducerat lekmaterial och ger ett hållbart perspektiv där barnen skapar en förståelse för vikten av att återanvända material och utvecklar sin förståelse för hållbar utveckling.

Återanvändningsmaterialet utvecklar ett problembaserat arbetssätt, ett undersökande och utforskande och innebär ett reflekterande på egen hand och tillsammans med andra. Materialet ger också möjligheter till att stimulera utvecklingen av de entreprenöriella kompetenserna t ex nyfikenhet, kreativitet, motivation, initiativtagande, problemlösning, företagsamhet, ansvar osv. Dessa kompetenser tror vi att barnen kommer ha nytta av inför framtidens yrken.

Mål för Nybygget är:

Förmåga att kunna påverka och lära sig att ta ansvar.

Kreativa, nyfikna och uppfinningsrika barn.

Ett medvetet arbete med arbete hållbar utveckling utifrån entreprenöriellt lärande. Motivation, meningsfullhet, kreativitet och framtidstro där vi lär tillsammans utifrån ett hållbart förhållningssätt.

Nybygget anordnade skräpplockardagar med initiativ från håll sverige rent som resulterade i en utställning och work shop på torget, man reste en påskbjörk där vi placerade barnens alster som de skapat. Detta ledde också till ett samarbete med andra instanser inom kommunen.

Förutom Nybygget, som numera är en aktiv del inom vår verksamhet, så har vi kontinuerligt använt idrottshallen på Rosenkällaskolan, vi har bokat in oss så att vi har en stående tid där som vi kan nyttja tillsammans med Fransiscus förskola.

Tillsammans med det intilliggande äldreboendet har vi utarbetat en tradition att vi firar gemensamma högtider tillsammans.

I anslutning till förskolan ligger kommunens stora idrottsanläggning, Rosvalla, här har vi anordnat bollskola som numera är en återkommande tradition då vi har flera pedagoger som är engagerade inom fotbollen. Rosvalla besöker vi även i flera andra syften, vi åker skridskor i ishallen när öppettiderna passar vår verksamhet, speciellt brukar det bli i samband med lov. Vi har även besökt bowlinghallen och multisportshallen där.

Vi har tagit emot lärarstudenter från både lärarhögskolan och gymnasiet. Även ett flertal arbetssökande ungdomspraktikanter har fått komma och prova på vår verksamhet under en period.

I samband med ett stort vattenprojekt på förskolan så samlade vi in pengar genom att panta burkar och anordna loppis och anordna julfrukost för föräldrar. För pengarna så finansierade vi en vattenpump i Afrika via Unicef.(bilaga 13)

Biblioteket är även det ett stående besöksmål, dit vi promenerar eller tar bussen.

Vi fördelar oss gruppvis och har vardera en skogsdag/utedag, under de månader som det går så lagar vi dagligen (tisdag-torsdag) mat ute. Här samverkar vi med Fransiscus förskola.

Vad har fungerat bra?

Förskolan har blivit synlig i ett större sammanhang och vi har blivit kontaktade av olika förskolor och skolor utanför vårt område samt blivit kontaktade av media.

Äldreboendet uppskattar våra besök väldigt mycket. Den återkommande bollskolan är mycket populär hos både barn, pedagoger och föräldrar.

Vi känner att vi har ett väl utarbetat och fungerande arbete gällande vår uteverksamhet, vi är bra på att "söka oss bort från förskolan" och besöka andra områden. Då vi har ett eget kök på förskolan med flexibla kockar så kan vi ofta med kort varsel få med oss maten i matsäck på vår utflykt.

Hur kommer ni att fortsätta arbeta och utveckla ert arbete med samverkan med omvärlden?

Vår förhoppning är att Nybygget utvecklas ytterligare vilket skulle medföra att vi ges möjlighet att nyttja lokalerna och materialet ännu mer i vår verksamhet. Vi upplever att vi har ett väldigt läge på vår förskola med flera andra utflyktsmål i vår närhet. I en annan pedagoggrupp inom ett annat område har diskussionen förts kring huruvida förskolan skulle kunna nyttja den lokala länstrafiken utan kostnad. Vi hoppas att detta skulle kunna genomföras vilket skulle öppna upp för ännu mer samverkan med omvärlden.

Fransiscus som är en relativt nystartad förskola har vi ett stort utbyte av och vi kommer att fortsätta vårt samarbete med dem på många plan.

5. Måluppfyllelsen (valfritt antal)

Beskriv hur ni under de senaste tre år som ni har haft utmärkelsen har arbetat med måluppfyllelse kopplat till aktuella styrdokument.

(Skriv i de grå fälten. De expanderar allteftersom ni skriver i dem)

Vårt första mål: Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed får möjlighet att påverka sin situation.

Så här har vi arbetat med målet:

Vi har arbetat mycket utifrån det kompetenta barnet och utvecklat ett entreprenöriellt förhållningssätt gentemot både barn, material och miljö. Vi har ständiga och kontinuerliga reflektioner och diskussioner kring vår verksamhet, vilket medför att vi är på tå för att hela tiden förbättra och utveckla verksamheten ytterligare. (bilaga 14)

Vad har varit bra?

Vi ser att genom ett medvetet entreprenöriellt förhållningssätt så har barnen stärkts i sin självbild och vi har fått en stark gemensamhetskänsla i våra grupper. Barnen är väldigt självgående och initiativrika.

Vad kan vi utveckla och hur ska vi göra det?

Vi kommer fortsätta att reflektera kring vår verksamhet och vårt förhållningssätt. Vår utvecklingspedagog genomför kritiska granskningar som vi tar till oss och utvärderar för att ständigt förbättra verksamheten.

Vårt andra mål: Möjlighet att lära känna sin närmiljö och de funktioner som har betydelse för det dagliga livet samt få bekanta sig med det lokala kulturlivet.

Så här har vi arbetat med målet:

Korvetten har funnits i fem år och vi har nu bekantat oss och gjort oss hemmastadda i vår omkringliggande miljö. Vi utnyttjar och tar del av de förmåner och aktiviteter som erbjuds. Vi som pedagoger på Korvettens förskola har ett stort driv framåt och är därför aktiva och engagerade i verksamhetens utformning.

Vad har varit bra?

Vi upplever att responsen från både barn, pedagoger och föräldrar har varit genomgående positiv. Vi har utvecklat en väl fungerande utomhuspedagogik.

Vad kan vi utveckla, och hur ska vi göra det?

Vi hoppas som tidigare nämnt att lokaltrafiken kan komma att erbjudas subventionerat till förskolan vilket skulle möjliggöra för oss att kunna röra oss mycket mera fritt och få chansen att upptäcka och erfara andra upplevelser och ändamål. Som förslag till detta ska varje pedagog lämna in ett medborgarförslag till kommunen och att vi ska göra vårt yttersta att påverka de politiker som vi kan nå.

Vårt tredje mål: Utvecklar intresse och förståelse för naturen olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra.

Så här har vi arbetat med målet:

Vi har startat upp och utvecklat arbetet med Nybygget, vårt kreativa återanvändningscenter. Det arbetet genomsyrar hela vår verksamhet på olika sätt. Arbetet med Nybygget gör det mycket tydligt både för barnen, men också för oss pedagoger, hur mycket outnyttjade resurser som inte tillvara tas utan går direkt i sopen. Materialet som finns på Nybygget får nytt liv tack vare de företag som skänker det till oss men också genom barnen som skapar med, arbetar med och besjalar materialet på nytt.

Vad har varit bra?

Tydligheten tack vare Nybygget.

Barnens fantasi och kreativitet sprudlar i samverkan med återanvändningsmaterialet och tankarna och teorierna är många kring på vilket sätt det här materialet har verkat tidigare.

Vad kan vi utveckla, och hur ska vi göra det?

Ansvaret och synen på vårt

gemensamma material. Detta är en diskussion som vi ständigt återkommer till. Hur förhåller vi oss? Vi lyfter ofta upp detta till reflektion på vårt gemensamma bord, hur kan vi bli bättre på att ta lika ansvar? I och med att vi gjort detta så har det blivit bättre men vi kan alltid förbättra oss inom detta område

Vårt fjärde mål: Sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika estetiska dilemman och livsfrågor i vardagen.

Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.

Så här har vi arbetat med målet:

Då vi jobbar mycket utifrån ett

entreprenöriellt förhållningssätt vill vi kunna förlita oss på att detta är något som vi gemensamt tar ansvar för. På Korvetten jobbar vi med öppenhet mellan modulerna. Vi har många barn som gärna besöker sina kompisar eller syskon på en annan modul och deltar i den aktiviteten som sker just där och då. Vi har bland annat använt oss av materialet "Rede" och ett material om barnkonventionen framtaget av Unicef.(bilaga 15)

Vad har varit bra?

Sedan vi mera tydligt gjorde våra

gruppindelningar så har vi kunnat jobba med värdegrundsarbetet på ett djupare sätt. Vi upplever att vi har en mycket stark och god sammanhållning i våra grupper, utan att för den delen låsa sig vid varandra. Vi har en flexibilitet i grupperna vilket gör det möjligt för barnen att kunna vara med och utforska det de är intresserade av i andra grupper.

Vad kan vi utveckla, och hur ska vi göra det?

Emellanåt fungerar våra planerade

modulmöten mellan barnen, speciellt sommartid och när vi går till idrottssalen. Men vi behöver bli bättre på att tillvarata våra mötesplatser inomhus och bättre planera för dem och anordna aktiviteter där barnen kan mötas.

Vårt femte mål: Förmåga att förstå och handla efter demokratiska värden.

Så här har vi arbetat med målet:

Demokrati är en av stöttepelarna inom

vår verksamhet. Vi vill att alla barn ska göras delaktiga och inse värdet av deras egen röst och handlande. Att alla har en möjlighet att påverka, men att jag inte alltid kan få som jag vill. Vi genomför ofta röstningar och uppmärksammar barnen om hur de själva har valt. (bilaga 16)

Vad har varit bra?

Vi jobbar mycket med att lyfta fram

olikheter, men att vi alla är lika mycket värda. Inom det entreprenöriella så är självkänsla en stor del. Varje barn ska känna att de duger precis som de är och att min röst är värd att höra på. Dagligen har vi "lillmöten" där barnen pratar och berättar för varandra om saker de erfarit eller sina tankar kring ett speciellt projekt. Vi som vuxna har tränat oss i att hålla oss tillbaka och inte lägga orden i munnen på barnen utan att de själva får sätta ord på sina tankar och handlingar. Vi brainstormar mycket tillsammans i våra grupper och då blir demokratin väldigt

tydlig i samband med att vi för upp det på en mindmap. Allas tankar och åsikter kommer fram och gemensamt beslutar vi hur vi går vidare.

Vad kan vi utveckla, och hur ska vi göra det?

Vi tänker att vi ska använda oss mer av mindmaps i ännu fler delar av verksamheten. Mindmaps är ett tydligt sätt för att samla in barnens tankar och funderingar och utgör ett underlag till reflektion och hur vi går vidare. Under våren kommer förskolan att "tränga in" i Reggio Emilia filosofin där det demokratiska arbetssättet är en stor del. Vi upplever att pedagogerna har olika synsätt på vad demokrati är och vi behöver vidga vårt perspektiv.

Från och med det här verksamhetsåret så har vi valt att ta fram tre nya värdeord som ska genomsyra vår verksamhet. De är välkomnande, framtidstro och delaktighet.

6. På vilket sätt har barnen och eleverna gjorts delaktiga i arbetet med Hållbar utveckling.

(Skriv i det grå fälten. Det expanderar allteftersom ni skriver i dem.)

Så här har vi arbetat med barnens och elevernas delaktighet i arbetet med Hållbar utveckling

Vi ser på lärande utifrån ett kollektivt perspektiv - där individerna och gruppen bildar en helhet. Vi arbetar ständigt med att stärka vi-känslan i gruppen. Vårt fokusområde just nu heter "Från jag till vi till omvärlden". Inför verksamhetsstarten i höstas fick barnen hem ett sommaruppdrag där vi presenterade våra tankar kring kommande fokusområde. Fokus har legat på hållbar utveckling i kombination med entreprenöriellt lärande. Barnens uppdrag bestod av att de skulle ta med sig ett återanvändningsmaterial eller ett naturmaterial tillbaka till förskolan efter ledigheten. Detta i kombination med föräldrarnas förtydligande texter. Vår tanke från början var att vi skulle konstruera ett välkommande med hjälp av dessa. Tyvärr blev det inte så men för några av barngrupperna blev det startskottet för kommande projekt.

Vi lägger stort värde i processen framåt. För oss är inte målet det viktigaste utan hur vi kommer dit. Det utmärker en del av det entreprenöriella lärandet och förhållningssättet. Miljöerna och materialet utformas efter barnens intressen och är föränderliga under processens gång.

Nytt för detta verksamhetsår är att vi har utarbetat ett tydligare arbetssätt gällande det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet följs kontinuerligt upp i en Powerpoint där barnen är delaktiga i utformningen. Powerpointen utgör även underlag för reflektionen och därmed ett ställningsstagande till hur vi går vidare.

För oss är möten mellan människor och med material viktiga och en förutsättning för att vi ska kunna utvecklas och lära. Vi tror på att ge förutsättningar och verktyg till barnen utifrån synen på det kompetenta barnet. Barnens självkänsla och självförtroende stärks och utvecklas i takt med de utmaningar som vi ger barnen. Reflektionen och diskussionen med barnen utgår från de personliga händelserna i vardagen. I och med detta kan vi verklighetsanknyta barnens upplevelser och känslor. Händelserna är individuella och unika men högst verkliga för barnen. Genom dessa kan vi relatera till händelser i omvärlden och hållbar utveckling i ett globalt perspektiv.

Vad har fungerat bra? Det som har fungerat bra är att kombinera entreprenöriellt lärande med hållbar utveckling. De båda begreppen står nära varandra utifrån att utvecklas till en god och ansvarsfull medborgare med kompetenser för en hållbar framtid.

Powerpointen gällande det systematiska kvalitetsarbetet har fungerat väl. Det har gett en större insikt i vårt arbete överlag. Vi är delaktiga i varandras projektarbeten och belyser barnens lärande och utveckling på många sätt. Arbetet ger oss större möjlighet till att ge varandra konstruktiv kritik och på så sätt utvecklas även som pedagoger till vårt bästa jag!

Genom att barnen är mer delaktiga i dokumentationen av projekt så synliggörs deras lärandeprocesser tydligare för dem själva. Under de tre år som vi haft vår utmärkelse så har dokumentationen hela tiden utgjort ett verktyg för oss att utveckla vår verksamhet. Dokumentationen har fått ta olika stor plats och har utformats på olika sätt. Vi har reflekterat kring vad en dokumentation är och innebär. Numera använder vi oss mer av de digitala verktygen och vår smartboard och Ipad är flitigt utnyttjade. Genom att använda dessa så ökar barnens delaktighet, då dokumentationen och reflektionen sker här och nu.

Vad kan utvecklas? Vi behöver organisera annorlunda för att kunna ta till vara på vårt sommaruppdrag bättre. Pedagogerna behöver göras mer delaktiga kring hanteringen av detta, en del ligger på vårt egna ansvar så det är lite upp till var och en. Vi känner att vi ännu tydligare behöver visa på innebörden av hållbar utveckling, både för barnen och pedagogerna. I vår kommun har en gemensam kompetensutvecklingsplan, för förskolan, utformats. Hållbar utveckling och entreprenöriellt lärande ingår i utvecklingsområdena. Därför kommer det att satsas på kompetensutveckling inom hållbar utveckling för alla pedagoger, vilket vi ser som mycket positivt om det ska få en större genomslagskraft. Vår upplevelse är att många pedagoger behöver förbättra sin kunskap inom hållbar utveckling för att kunna göra kopplingar till verksamheten.

Bifoga gärna dokument som stöd för er ansökan

Ifylld ansökan med ev. bilagor skickas via e-post till skolverket@skolverket.se

Ytterligare information kan fås via e-post av eva.engdell@skolverket.se